

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

12 aprilie 2017

Nr. 014-06-45

Stimate Doamnăle Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului, înaintez Parlamentului spre examinare, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul legii pentru completarea unor acte legislative.

Igor DODON

Anexe: 1. Proiectul legii pentru completarea unor acte legislative;
2. Nota informativă la proiectul de lege.

**Domnului Andrian CANDU,
Președinte al Parlamentului**

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul subsolului al Republicii Moldova nr. 3 din 2 februarie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 75–77, art. 197), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 1, după noțiunea „*extinderea bazei de materie primă minerală*”, se completează cu noțiunile: „*hidrocarburi convenționale* – resursele și acumulările de petrol, gaze și orice alt tip de hidrocarburi acumulate în straturi poros-permeabile, care permit curgerea liberă a acestora;

„*hidrocarburi neconvenționale* – acumulările de petrol, gaze și orice alt fel de hidrocarburi captive în stare de roci compacte, cu grad redus de porozitate și permeabilitate;”.

2. Articolul 62 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Se interzice explorarea și exploatarea rezervelor de hidrocarburi neconvenționale prin executarea de foraje, urmate de fracturarea hidraulică a straturilor de rocă și/sau orice altă metodă ce presupune injectarea în subsol a unui lichid, amestec vâscos sau gaz prin care se afectează structura straturilor geologice sau duce la apariția de fisuri ori la amplificarea celor existente.”

3. La articolul 79, alineatul (1) se completează cu litera q) cu următorul cuprins:

„q) efectuarea de foraje care duc la fracturarea hidraulică a rocilor și/sau utilizarea tehnologiilor menționate în art. 62 alin. (7) din prezentul cod.”

Art. II. – Legea cu privire la concesiuni nr. 534-XIII din 13 iulie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 67, art. 752) cu modificările și completările ulterioare, se completează cu art. 7¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 7¹. Raporturile dintre autoritățile publice centrale și autoritățile administrației publice locale

(1) Raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale în domeniul concesiunilor se întemeiază pe respectarea drepturilor și intereselor lor legale, a principiilor autonomiei locale și consultării cetățenilor în probleme locale de interes deosebit.

(2) Lista obiectelor proprietate publică, propuse pentru concesiunare, va fi coordonată cu autoritățile administrației publice locale în a căror rază teritorială se preconizează desfășurarea activității concesionale sau ale căror interese legitime sînt afectate direct de concesiunarea în cauză.”

(3) Transmiterea în concesiune a terenurilor proprietate publică, în scopul exploatării resurselor naturale, va fi efectuată doar după desfășurarea consultărilor și dezbaterilor publice în condițiile Legii nr. 86 din 29 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și Legii nr. 11 din 2 martie 2017 privind evaluarea strategică de mediu”.

Art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, titularii licențelor de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi lichide sau gazoase vor prezenta Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale rapoarte privind tehnicile utilizate de ei în activitatea de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare, inclusiv a celei ce vizează răspunderea penală, în concordanță cu prezenta lege;

b) va adopta actele normative necesare pentru realizarea prevederilor prezentei legi.

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru completarea unor acte legislative

Proiectul legii pentru completarea unor acte legislative are drept scop asigurarea cadrului de reglementare a explorării și exploatării hidrocarburilor neconvenționale. Caracterul stringent al modificărilor propuse este marcat de lipsa suportului legal pe dimensiunea abordată, dar și de adoptarea Hotărîrii de Guvern nr. 1439 din 30 decembrie 2016 cu privire la transmiterea dreptului de desfășurare a lucrărilor de explorare geologică a hidrocarburilor pe teritoriul Republicii Moldova, cu ulterioara exploatare.

Mai mult ca atât, autorul proiectului acționează în lumina art. 7 lit. b) al Legii nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător, potrivit căreia Președintele Republicii Moldova este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în republică.

În proiect se propune și definirea noțiunii de *hidrocarburi neconvenționale*, caracterizându-le drept acumulările de petrol, gaze și orice alt tip de hidrocarburi captive în straturi de roci compacte, cu grad redus de porozitate și permeabilitate.

Ținând cont de particularitatea potrivit căreia explorarea și exploatarea gazului natural provenit din resurse neconvenționale, numit și gaz de șist, pot fi realizate exclusiv prin executarea de foraje urmate de fracturarea hidraulică a straturilor de rocă și/sau prin orice altă metodă ce presupune injectarea în subsol a unui lichid, amestec vâscos sau gaz, ~~notăm că respectivele tehnici afectează ireversibil structura straturilor geologice, mai mult ca atât duc la apariția fisurilor sau la amplificarea celor existente.~~

Exploatarea gazelor de șist prin fracturare hidraulică de mare volum este neîndoielnic o formă agresivă de intervenție în mediul geologic, fapt care poate avea urmări grave sau chiar catastrofale atât pe termen mediu, cât și pe termen lung.

În afară de contaminările posibile legate de etapa de explorare și de diferite moduri de poluare pe termen scurt a apei, aerului și solului din vecinătatea zonelor exploatate, această metodă tehnologică vicioasă atrage indubitabil următoarele efecte nocive:

1. Consumul imens de apă. Metoda necesită pomparea a circa 20-30 milioane litri de apă, în detrimentul altor utilizări (agricol, casnic și industrial). Practicarea ei va modifica substanțial și necontrolabil configurația subsolului.

2. Amestecul ce conține 0,5% aditivi chimici. Raportul dintre cuantumul de 0,5% și 30 milioane litri de apă presupune 150 tone de aditivi chimici. Analiza compoziției lichidului de forare permite identificare a 760 tipuri de substanțe chimice, dintre care 70 sînt toxice, iar 29 sînt considerate cancerigene (metanol, glicol, naftalină, formaldehidă, clorură de benzil etc.). Tehnologia implică fracturarea unei sonde, în medie, de 18 ori. Substanțele chimice nu rămîn la adîncimea inițială, ci migrează, împreună cu apa, prin fisurile rocilor, ajungînd, în timp, în pînza freatică, pe care o contaminează iremediabil.

3. Caracterul bivalent al contaminării. Primar, infiltrarea substanțelor în pînza freatică, secundar poluarea imediată, din cauza fisurilor căptușelii puțurilor.

4. Efectul de seră. Pe lîngă cantitățile imense de energie utilizată la transportul aditivilor chimici și al volumului enorm de apă, la realizarea fracturării hidraulice, la recuperarea și lichefierea gazului adăugăm 9% din cantitatea de gaz metan care se elimină în atmosferă, intenționat sau accidental. Metanul produce un efect de seră mult mai puternic decît dioxidul de carbon, emisiile fiind de 105 ori mai mari.

5. Devărsarea aleatorie a lichidului de foraj. Companiile de profil pledează pentru deversarea apei contaminate în rîuri, pe cîmpuri, în păduri în locul transportului apei contaminate către stațiile de epurare a apelor uzate.

Pe plan internațional observăm reticența statelor în ceea ce privește dobîndirea hidrocarburilor neconvenționale. Astfel, la 14 iulie 2011, Republica Franceză a adoptat Legea nr. 2011-835 privind interzicerea explorării și exploatării hidrocarburilor lichide și gazoase prin fracturare hidraulică și anularea licențelor de exploatare a proiectelor în curs care folosesc această metodă. La fel, este interzis acest domeniu, cu adoptarea reglementărilor ce se impun, și în alte state, precum: Belgia, Irlanda, Bulgaria, Cehia.

Urmare a celor relatate, în calitate de novație legislativă se propune:

- completarea articolului 1 cu noțiunile: „*hidrocarburi convenționale* – resursele și acumulările de petrol, gaze și orice alt tip de hidrocarburi acumulate în straturi poros-permeabile, care permit curgerea liberă a acestora și „*hidrocarburi neconvenționale* – acumulările de petrol, gaze și orice alt fel de hidrocarburi captive în stare de roci compacte, cu grad redus de porozitate și permeabilitate;”;

- completarea articolului 62 cu alineatul (7) care prevede interzicerea explorării și exploatării rezervelor de hidrocarburi neconvenționale prin executarea de foraje urmate de fracturarea hidraulică a straturilor de rocă și/sau de orice altă metodă ce presupune injectarea în subsol a unui lichid, amestec vîscos sau gaz prin care este afectată structura straturilor geologice, duce la apariția de fisuri ori la amplificarea celor existente;

- completarea articolului 79 alineatul (1) cu litera q) care prevede răspundere pentru efectuarea de foraje care duc la fracturarea hidraulică a rocilor și/sau utilizarea tehnologiilor menționate în art. 62 alin. (7) din prezentul cod.

Totodată, proiectul obligă titularii licențelor de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi lichide sau gazoase, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să prezinte Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale rapoarte privind tehnicile utilizate de ei pentru activitatea de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi.

Un alt aspect inovațional propus în proiect este operarea completărilor la Legea cu privire la concesiuni nr.534-XIII din 13 iulie 1995, prin introducerea articolului 7¹: „Raportul dintre autoritățile publice centrale și autoritățile publice locale”, care urmărește scopul de a institui principiul respectării reciproce a drepturilor și intereselor autorităților de nivelul central și local, în același timp

instituind obligativitatea autorităților centrale de a consulta autoritățile locale în ceea ce privește obiectul concesiunii.

În același timp, modificările propuse vin să asigure respectarea principiilor statuate în Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, în special pe dimensiunea consultării cetățenilor în probleme locale de interes deosebit.

Totodată, potrivit Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, din 25 iunie 1998, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999, statele urmează să garanteze drepturile privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, fapt ce presupune în condițiile Convenției că autoritățile anunță public ori în mod individual, cînd este cazul, despre demararea unei proceduri de luare a deciziei de mediu și într-o manieră adecvată, în timp util și efectiv, printre altele, despre: activitatea propusă și despre o solicitare asupra căreia se va lua o decizie; natura deciziei posibile sau despre proiectul de decizie.

Mai mult ca atît, autoritățile urmează să asigure participarea publicului la începutul procedurii, atunci cînd toate opțiunile sînt deschise și poate avea loc o participare efectivă a acestuia, să identifice publicul interesat, să angajeze discuții și să furnizeze informații referitoare la obiectivele inițiativei lor înaintea depunerii cererii pentru autorizarea unei activități.

~~De altfel, procedurile pentru participarea publică vor permite publicului să înainteze, în scris sau, cînd este cazul, la o audiere publică ori un sondaj cu solicitantul, orice comentarii, informații, analize sau opinii considerate relevante pentru activitatea propusă.~~

În scopul respectării prevederilor convenției menționate, precum și a actelor legislative naționale în special a Legii privind evaluarea impactului asupra mediului și a Legii privind evaluarea strategică de mediu, proiectul elaborat conține o normă care obligă autoritățile implicate în procesul de concesiune a terenurilor asupra desfășurării dezbaterilor publice privind oportunitatea adoptării deciziei care are impact asupra mediului.

Pentru implementarea proiectului legii pentru completarea unor acte legislative nu sînt necesare cheltuieli suplimentare.